

SVETI PAPEŽ PAVEL VI.

## Duhovniški celibat

**Okrožnica »*Sacerdotalis caelibatus*«**

*škofom, duhovnikom in vernikom vsega katoliškega sveta*

### *Duhovniški celibat danes*

1. Duhovniški celibat, ki ga Cerkev čuva kot sijajen biser svoje krone, ohranja vso svojo vrednost tudi v današnjem času, katerega značilnost je globoka sprememba mišljenja in struktur.

Vendar pa v tem duhovnem vrenju nastopa med drugim pri nekaterih tudi težnja ali, bolje povedano, izrečna volja, nagniti Cerkev k temu, da bi spremenila svojo značilno ustanovo, ki je po njihovem mnenju v naših časih in sredi našega sveta postala problematična in skoraj nemogoča.

2. Takšno stanje vznemirja vest nekaterih duhovnikov in duhovniških kandidatov ter jim ustvarja negotovost, bega pa tudi mnoge vernike. Zato je naša dolžnost, da brez odlašanja spolnimo obljubo, ki smo jo dali koncilskim očetom, ko smo jim sporočili, da bomo poudarili pomen duhovniškega celibata v sedanjih razmerah in njegovo moč. (Pismo z dne 10. oktober 1965 kardinalu Tisserantu, prebrano na 146. generalnem zasedanju, dne 11. oktobra). Medtem smo dolgo in goreče prosili Svetega Duha za razsvetljenje in pomoč in pred Bogom smo razmislili poročila in prošnje od vseh strani, posebno od velikega števila pastirjev božje Cerkve.

---

*Papež Pavel VI., Duhovniški celibat, okrožnica »Sacerdotalis caelibatus« slovenski prevod, izdal in založil Nadškofijski ordinariat Ljubljana 1969. Prevod in objavo oskrbel Anton Strle. Sedanji ponatis se ujema z najnovejšo uradno izdajo: Paolo VI, Tutti i principali documenti. Latino – Italiano. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2002, pp. 650–717.*

3. Že dolgo smo obračali pozornost na vprašanje o duhovniškem celibatu v Cerkvi v vsej njegovi obsežnosti, važnosti in resnobi: ali naj tudi še danes ostane v veljavi ona stroga in obenem vzvišena obveznost (*sponsio*) za vse tiste, ki nameravajo prejeti višje redove? Ali je danes to obveznost mogoče izpolnjevati in ali je še umestna? Ali ni nastopil čas, ko naj bi pretrgali tisto vez, ki je povezovala v Cerkvi duhovništvo s celibatom? Ali ne bi mogla biti ta težka obveznost dana na izbiro posamezniku? Ali ne bi s tem duhovniško delovanje postalo bolj plodovito in ali ne bi bilo olajšano ekumensko zблиževanje? In če ta dragocena obveznost duhovniškega celibata ostane v veljavi, s katerimi razlogi naj utemeljujemo njeno svetost in umestnost? In kako pripomoči k spolnjevanju te postave, kako to breme spremeniti v oporo duhovniškega življenja?

4. Posebno pozornost smo posvetili različnim ugovorom zoper duhovniški celibat v sedanjosti in preteklosti. Zdi se nam, da nas ta tako važni in tako zapleteni predmet sili k temu, da v moči naše apostolske službe, ki jo opravljamo, vestno pretehtamo dejansko stanje in vprašanja, ki ga spremljajo; vendar pa moramo ta vprašanja po svoji dolžnosti in poslanstvu osvetliti z lučjo resnice, ki je Kristus sam. Gre za to, da ne le v vsem izpolnimo voljo Njega, ki nas je poklical k temu poslanstvu, ampak da se tudi izkažemo kot takšnega, kakršni smo v očeh Cerkve, to se pravi kot služabnika božjih služabnikov.

#### *Ugovori zoper duhovniški celibat*

5. Priznati moramo, da še nikoli niso vprašanja duhovniškega celibata raziskovali z večjo temeljitostjo kakor danes, in sicer pod različnimi vidiki: pod vidikom verskega nauka, zgodovine, sociologije, psihologije in pastorage. Vse to je bilo storjeno večinoma s pravim namenom, čeprav je izražanje včasih pač zgrešeno.

Preglejmo torej z dobrohotnostjo glavne pomisleke, ki baje govorijo zoper cerkveno postavo glede obveznosti duhovniškega celibata.

Prvi ugovor se zdi, da prihaja iz najsvetejšega vira, to je iz sv. pisma nove zaveze, ki vsebuje nauk Kristusa in apostolov: ta nauk ne zahteva neporočenosti od tistih, ki sprejmejo sveto službo, pač pa to le nekako predlaga v svobodno izbiro na temelju posebne poklicanosti od Boga, ali na temelju posebnega božjega daru (Mt 19,11-12). Tudi Jezus sam pri izbiri apostolov ni postavljал tega pogoja, kakor tudi apostoli tega niso zahtevali od tistih, ki so jih postavljali na čelo prvih krščanskih občin (1 Tim 3,2-5; Tit 1,5-6).

6. Notranja zveza, ki jo v teku stoletij ugotavljajo cerkveni očetje in cerkveni pisatelji med poklicem za sveto službo in posvečenim devištvom, ima – kakor danes trdijo nekateri – svoj izvor v miselnosti in zgodovinskih razmerah, ki so bile zelo drugačne od naših. V delih cerkvenih očetov – tako trdijo – se duhovnikom pogosto bolj priporoča zakonska zdržnost kakor pa celibat. Zdi se, da so razlogi, ki jih navajajo za popolno čistost služabnikov svetišča, včasih nastali pod vplivom pretirano pesimističnega gledanja na človekovo počutnost ali pa pod vplivom posebnega pojmovanja čistosti kot nujno potrebne za tiste, ki se dotikajo svetih reči. Poleg tega pa, kakor tudi menijo nekateri, ne moremo dokazovanja starodavnih pisateljev več spraviti v sklad s sedanjimi družbenimi razmerami in z miselnostjo današnjih ljudi, med katerimi mora Cerkev v našem času delovati po svojih duhovnikih.

7. Neredki vidijo težavo glede celibata v tem, da po sedaj veljavni določbi božji dar duhovniškega poklica sovpada z darom popolne čistosti kot stanom življenja Gospodovega služabnika. Zato se vprašujejo, ali je pravilno braniti vstop v duhovništvo tistim, ki imajo duhovniški poklic, ne čutijo pa se poklicane za življenje v celibatu.

8. Drugi spet trdijo, da ohranitev celibata v Cerkvi prinaša nemalo škode tam, kjer primanjkuje duhovnikov, kar tudi sam koncil priznava in zelo obžaluje (Š 35; LA 1; D 10 in 11; M 19 in 38). Takšno pomanjkanje ustvarja obžalovanja vredne razmere, ko postavlja ovire božjim načrtom glede zveličanja ljudi, včasih pa lahko celo povzroči, da do nekaterih ljudi ne more dospeti niti prva blagovest o Jezusu Kristusu. Nekateri namreč mislijo, da ima tako veliko pomanjkanje duhovnikov svoj izvor v bremenu, ki ga nalaga celibat.

9. Ne manjka tudi takih, ki izražajo prepričanje, da bi poročnost ne le preprečila povod za nezvestobo, za nered in obžalovanja vredne odpade, kar zadaja vsej Cerkvi toliko ran in bolečin, ampak bi dala Kristusovim služabnikom tudi možnost popolnejšega krščanskega pričevanja tudi v samem območju družinskega življenja, iz katerega so sedaj po svojem stanu izključeni.

10. Najdejo se tudi takšni, ki s poudarkom trdijo, da je duhovnik zaradi celibata v nenaravnem telesnem in duševnem stanju, ki škoduje ravnotežju in zrelosti človeške osebe; to je vzrok – tako pravijo – da se večkrat nekako izsuši in da mu manjka človeške toplote in polne povezave z življenjem ter usodo drugih ljudi in je zato prisiljen, da živi osamelo življenje, od koder izvira toliko zagrenjenosti, malodušnosti in potrnosti.

Ali ni vse to dokaz, pravijo, da se neporočenemu duhovniku dela krivično nasilje in da se omalovažujejo duševne vrednote, ki nam jih je dal Bog Stvarnik in jih je izpopolnil Odrešenik Jezus Kristus?

11. Glede na način, kako pride duhovniški kandidat do tega, da sprejme nase tako težavno obveznost, pa končno ugovarjajo nekateri, da je dejansko to sad pasivnosti, izvirajoče iz vzgoje, ki ni celostna in ki ne upošteva dovolj človekove svobode, ne pa sad pristne osebnostne odločitve; saj stopnja spoznanja in možnost samoodločanja, pa tudi telesno-duševna zrelost pri teh mladih ljudeh, ki sprejemajo nase celibat, niso še dovolj razvite, da bi to moglo ustrezati bistvu, objektivnim težavam in trajno sprejetim obveznostim.

12. Vemo, da je mogoče navajati še druge pomisleke zoper duhovniški celibat. To je mnogostranski problem, ki zadeva zelo živo splošno pojmovanje življenja in ga osvetljuje z novo, polnejšo lučjo, žarečo iz božjega razodetja. Neskončno vrsto težav bodo imeli tisti, ki »ne razumejo« (Mt 19,11) ali ne poznajo »Božjega daru« (Jn 4,10) ali pa nanj pozabljajo in tudi nimajo čuta za višjo logiko tega novega pojmovanja življenja, niti ne za njegovo čudovito učinkovitost ter prekipavajočo polnost.

13. Zdi se, da bi ta vrsta pomislekov rada spravila k molku ne le vzvišeno, skozi stoletja trajajoče pričevanje pastirjev Cerkve in učiteljev duhovnega življenja, ampak tudi svetle zglede, kakr-

šne postavlja pred naše oči neštevila množica svetih in zvestih Gospodovih duhovnikov. Ti življenjsko dokazujejo, da jim je bil celibat izhodišče in znamenje za tisto podaritev, s katero so se z največjim veseljem popolnoma vsega postavili v službo Kristusovi skrivnosti. Ta vélika govorica še danes zveni glasno in jasno. In ne prihaja le iz preteklosti, ampak tudi iz sedanjosti. Ker smo že od nekdaj bili pozorni na dejstva sedanjosti, zato ne moremo zapreti oči pred to presenetljivo in čudovito resničnostjo: tudi danes so še v božji Cerkvi v vseh predelih sveta nešteti služabniki svetišča – subdiakoni, diakoni, duhovniki in škofje –, ki v brezmadežni čistosti živijo prostovoljni, Bogu posvečeni celibat. Ob njihovi strani pa ne smemo prezreti tako rekoč neskončne vrste redovnikov in redovnic, pa tudi mladih ljudi, laikov, ki zvesto spolnjujejo obljubo popolne čistosti. In tako živijo ne zaradi preziranja božjega daru življenja, ampak iz višje, nadnaravne ljubezni do novega življenja, porojenega iz velikonočne skrivnosti. Takšno življenje živijo v pogumni strogosti, v veselem duševnem razpoloženju, v vzorni neokrnjenosti in tudi s sorazmerno lahkoto. Ta veličastni prizor z edinstveno prepričljivostjo dokazuje, da je kraljestvo živega Boga navzoče tako rekoč v srcu človeške družbe. In v blagor te družbe hoče takšno življenje biti v vsej ponižnosti »luč sveta« in »sol zemlje« (prim. Mt 5,13-14). Ne moremo si kaj, da ne bi izrazili svojega občudovanja ob pogledu na množico v popolni čistosti živečih ljudi: da, tu brez dvoma veje Kristusov Duh.

### *Potrjena veljavnost celibata*

14. Menimo, da morajo obstoječe določbe glede celibata biti tudi še danes povezane z duhovniško službo. Celibat mora biti duhovniku opora, ko gre za to, da se izključno, popolnoma vsega in nepreklicno posveti edinole višji ljubezenski skupnosti s Kristusom ter obenem postavi vse svoje moči v službo Bogu in Cerkvi. In to mora dajati njegovemu stanu življenja posebno oznako tako v občestvu vernikov kakor tudi v odnosu do svetne družbe.

15. Res je karizma poklicanosti k duhovništvu, ki je usmerjeno na bogoslužje in na versko ter dušnopastirsko delovanje med božjim ljudstvom, različna od karizme, ki vodi k odločitvi za celibat kot način Bogu posvečenega življenja (prim. št. 5, 7); toda čeprav je duhovniški poklic dan od Boga, je vendarle dokončen in učinkovit šele tedaj, ko ga priznajo in sprejmejo tisti, ki imajo v Cerkvi oblast in odgovornost za službo cerkvenemu občestvu. Zato je dolžnost cerkvene avtoritete, da glede na krajevne in časovne razmere določa, kakšni morajo dejansko biti duhovniški kandidati in katere lastnosti se od njih zahtevajo, da jim je mogoče prisojati sposobnost za bogočastno in dušnopastirsko službo v Cerkvi.

16. V duhu vere radi uporabimo priložnost, ki nam jo ponuja božja previdnost, da na način, ki je primeren ljudem našega časa, sodobnemu človeku še enkrat razčistimo globlje razloge za Bogu posvečeni celibat; saj če morajo pomisleki zoper vero »spodbujati duha k skrbnejšemu in globljemu umevanju vere« (CS 62, 2), velja to tudi za cerkveno zakonodajo, ki ureja življenje vernikov.

Prežema nas radost, ko gre za to, da ob tej priložnosti in s tega vidika premislimo bogastvo in božansko lepoto Kristusove Cerkve. Ta lepota in bogastvo človeškemu očesu nista vsak čas zaznavna, saj sta delo ljubezni božjega ustanovitelja in se razodevata v tisti popolni svetosti (prim. Ef 5,25-27), ki človeškega duha spravlja v začudenje in ki je z naravnim umovanjem ni mogoče razložiti.

### *Prvi del*

#### *I. RAZLOGI ZA BOGU POSVEČENI CELIBAT*

17. Po izjavi drugega vatikanskega koncila »duhovništvo po svoji naravi devištva res ne zahteva nujno, kakor je razvidno iz prakse prve Cerkve in iz izročila vzhodnih Cerkva« (D 16,1). Toda isti cerkveni zbor se ni pomišljal slovesno potrditi staro, sveto in tako primerno določbo glede duhovniškega celibata, kakšna je danes v veljavi. Obenem je tudi razložil nagibe, ki to postavo opravičujejo

v očeh tistih, ki znajo ocenjevati božje darove v duhu vere in z notranjim ognjem velikodušnosti.

18. Misel, da je »celibat iz mnogovrstnih razlogov primeren« (D 16, 1), ni šele od danes. Čeprav so v skladu z različno miselnostjo in različnimi razmerami v raznih časih navajali izrečne razloge, jih je vendarle vedno navdihovalo pristno krščansko gledanje, ki je temeljilo v dojemanju najglobljih vrednot in nagibov. Te je mogoče osvetliti s polnejšo lučjo na osnovi izkustva, katero je v teku stoletij izviralo iz globljega dojemanja duhovnih stvarnosti, seveda ne brez vplivanja Svetega Duha, ki ga je Kristus obljubil svojim, da bi spoznavali prihodnje reči (prim. Jn 16,13) in da bi v božjem ljudstvu vedno bolj napredovalo spoznanje skrivnosti Kristusa in Cerkve (BR 8).

### *Kristološki pomen celibata*

19. Krščansko duhovništvo, ki je novo, moremo razumeti samo v luči novosti velikega in večnega duhovnika Kristusa, ki je ustanovil duhovniško službo kot resnično deležnost pri njegovem edinem duhovništvu (C 28; D 2). Kristusov služabnik in oskrbnik Božjih skrivnosti (1 Kor 4,1) ima v Kristusu svoj neposredni vzor in najvišji ideal svojega življenja (prim. 1 Kor 11,1). Gospod Jezus, edini Božji Sin, poslan od Očeta na svet, se je učlovečil, da bi se človeštvo, podvrženo grehu in smrti, prerodilo in da bi po novem rojstvu (Jn 3,5; Tit 3,5) vstopilo v nebeško kraljestvo. V popolni pokorščini do volje svojega Očeta (Jn 4,34; 17,4) je Jezus s svojo velikonočno skrivnostjo dovršil to novo stvarjenje (2 Kor 5,17; Gal 6,15) in je pritegnil v sredino časov in sveta novo, vzvišeno, božansko obliko življenja, ki preobraža zemeljsko stanje človeštva samo (prim. Gal 3,28).

20. Po Božji volji se z življenjem v zakonu nadaljuje delo prvega stvarjenja (1 Mz 2,18); zakon je sprejet v celokupni načrt odrešenja in dobiva iz tega nov pomen in novo vrednost. Jezus je namreč obnovil njegovo prvotno dostojanstvo (Mt 19,3-8), mu izkazal čast (prim.

Jn 2,1-11) in ga povzdignil na raven zakramenta ter skrivnostnega znamenja Kristusovega zedinjenja s Cerkvijo (Ef 5,32). Ko si torej krščanski zakonci izražajo medsebojno ljubezen, ko spolnjujejo naloge, katere so prav njim lastne, in ko težijo po stanovski svetosti, je to zanje skupna pot v nebeško domovino. Toda Kristus, srednik boljše zaveze (Heb 8,6) je odprl tudi novo pot, na kateri se docela in neposredno oklene Gospoda samega in mu je na skrbi le Gospod in to, kar je njegovega (1 Kor 7,33-35), s tem pa razločneje in v večji polnosti razodeva do vseh globin prenavljajočo stvarnost nove zaveze.

21. Kristus, edinorojeni Božji Sin, je bil že s samim učlovečenjem postavljen za srednika med nebesi in zemljo, med Očetom in človeštvom. V popolni skladnosti s tem poslanstvom je Kristus ostal vse svoje življenje v stanju devištva, ki pomeni njegovo popolno predanost službi Bogu in ljudem. Ta globoka povezanost, ki v Kristusu zedinja devištvo in duhovništvo, dobiva svoj odsev v tistih, katerim je dano, da so deležni dostojanstva in poslanstva edinega srednika in večnega velikega duhovnika. In ta dolžnost je tem popolnejša, čim bolj je služabnik svetišča prost vezi mesa in krvi (D 16).

22. Jezus je izbral prve služabnike odrešenja in je hotel, da bi bili ne le uvedeni v razumevanje skrivnosti nebeškega kraljestva (Mt 13,11; Mr 4,11; Lk 8,10), ampak da bi bili tudi prav posebni božji sodelavci in Kristusovi poslanci (2 Kor 5,20); imenoval jih je svoje prijatelje in brate (Jn 15,15; 20,17); zanje je posvetil samega sebe, da bi bili tudi oni posvečeni v resnici (Jn 17,19). Isti Jezus Kristus je prebogato plačilo obljubil vsem, ki bodo zaradi božjega kraljestva zapustili hišo, družino, ženo in otroke (prim. Lk 18,29-30). Poleg tega je z besedami, polnimi skrivnosti in velikih obetov, tudi priporočil (D 42) še popolnejši način posvetitve življenju za nebeško kraljestvo: posvetitev, izvršeno z odločitvijo za devištvo na temelju posebnega božjega daru (Mt 19,11-12). Odgovor na ta božji dar ima za svoj nagib nebeško kraljestvo (Mt 19,12); in prav tako je s sklicevanjem na to kraljestvo (Lk 18,30), na evangelij (Mr 10,29) in na Kristusovo ime (Mt 19,29) Jezus utemeljeval svoja vabila učencem, naj vzamejo nase težke napore apostolata, združene s



tolikimi odpovedmi, ki jih radovoljno prenašajo, da bi tako postali tem tesneje deležni usode Kristusa samega (Mr 10,25).

23. Kaj je torej tisto, kar na ta način od Gospoda poklicane nagiblje, da se odločajo za devištvo kot za nekaj zaželenega in dragocenega? To je skrivnost Jezusove novosti; skrivnost, katere vsebina nam pove, kaj je v resnici Kristus in kaj pomeni za človeštvo; to je povzetek najvišjih idealov evangelija in božjega kraljestva, vrednih vseh žrtev in naporov; to je prav posebno razodevanje milosti, ki vre iz Odrešenikove velikonočne skrivnosti. Tisti torej, ki si izvolijo deviški stan, store to zaradi tega, da bi bili deležni ne le Kristusovega duhovništva, marveč tudi njegovega načina življenja.

24. Odgovor na božji klic je odziv ljubezni na ljubezen, ki nam jo je neizrekljivo izkazal Kristus (Jn 15,13; 3,16); in ta poziv je potopljen v skrivnost posebne ljubezni do duš, katere je Kristus tako vneto pozival, naj hodijo za njim (prim. Mr 10,21). Milost s skrivnostno božjo močjo pomnoži zahtevnost ljubezni; in če je ta ljubezen pristna, tedaj prevzame vsega človeka, je stanovitna in nepreklicna, je neustavljiva spodbuda k slehernemu junaštvu. Zaradi tega je Cerkev izvolitev Bogu posvečene neporočenosti vedno imela za »znamenje ljubezni in spodbudo k ljubezni« (C 42): za znamenje ljubezni brez pridržkov in za spodbudo k takšni ljubezni, ki se odpira vsem. Kdo bi mogel v življenju, ki se iz zgoraj navedenih razlogov tako popolnoma daruje, videti znamenje nekakšne duhovne revščine ali egoizma, ko pa je in mora biti redek in nad vse pomenljiv zgled takšnega življenja, ki mu je gonilna moč ljubezen, v kateri prihaja do izraza vsa edinstvena človekova veličina? Kdo bi smel kdaj podvomiti o moralni ali duhovni polnosti takega življenja, ki ni posvečeno kateremu koli, čeprav še tako plemenitemu idealu, ampak Kristusu in njegovemu delu za novo človeštvo v vseh krajih in v vseh časih?

25. To biblično in teološko gledanje povezuje naše službeno duhovništvo s Kristusovim duhovništvom in zajema iz življenja njega, ki se je docela in izključno postavil v službo svojemu odrešeniškemu poslanstvu, zglede in nagibe, kako naj se upodobimo po Kristusu Odrešeniku v njegovi obliki ljubezni in žrtve. To gledanje se nam

zdi tako globoko in tako bogato resnic za premišljevanje in delovanje, da vabimo vas, častiti bratje, in bogoslovne učenjake, pa tudi učitelje in voditelje duhovnega življenja ter vse duhovnike, ki znajo svoj poklic gledati v nadnaravni luči: nadaljujte s proučevanjem v tej smeri in prodrite do globin plodovitih stvarnosti, vsebovanih v takšnem gledanju na celibat. Tako se bo zveza med duhovništvom in celibatom bolj in bolj razodevala v tistem sijaju, ki je znamenje junaških duš in hkrati živa spodbuda k takšni ljubezni, ki se nedejljeno in brez pridržkov podarja Kristusu in njegovi Cerkvi.

### *Cerkvenostni pomen celibata*

26. »Prevzet od Kristusa Jezusa« (Flp 3,12) do popolne predanosti njemu se duhovnik popolneje upodablja po Kristusu tudi v tisti ljubezni, s katero je večni veliki duhovnik ljubil Cerkev, svoje telo, in samega sebe popolnoma dal zanjo, da bi jo sebi napravil za slavno, sveto in brezmadežno nevesto (prim. Ef 5,25-27).

V Bogu posvečenem devištvu služabnikov svetišča se namreč razodeva deviška ljubezen, s katero Kristus ljubi Cerkev, in obnem deviška ter nadnaravna rodovitnost tistega ženitovanjskega zedinjenja, iz katerega se božji otroci *ne rodijo iz mesa in krvi* (Jn 1,13; C 42; D 16). Ko se duhovnik v polnosti svobode, ki jo olajšuje ravno nerazdeljeno darovanje samega sebe, posveti službi Kristusu in njegovemu skrivnostnemu telesu, uresniči s tem na popolnejši način enovitost in harmonijo svojega duhovniškega življenja (D 14).

27. Pomnoži se v njem sposobnost za poslušanje božje besede in za molitev. Saj božja beseda, ki je dana Cerkvi v varstvo, v duhovniku, ki jo vsak dan premišljuje, iz nje živi in jo vernikom oznanja, prebujaja najmočnejši in najgloblji odmev.

28. Kakor Kristusu tako je tudi njegovemu služabniku pri srcu le to, kar se nanaša na Boga in na Cerkev (prim. Lk 2,49; 1 Kor 7,32-33). Po zgledu velikega duhovnika, ki vedno živi, da prosi za nas pred božjim obličjem (Heb 9,24; 7,25), zajema duhovnik v zbranem in pobožnem opravljanju brevirja, pri čemer svoj glas posoja Cerkvi,

ki moli skupaj s svojim Ženinom (prim. D 13), vedno novo veselje in nenehen notranji polet; hkrati pa čuti potrebo po stalnem in globljem molitvenem življenju, kar je od nekdanj duhovniku lastna naloga (Apd 6,2).

29. Celibat podeljuje tudi vsemu ostalemu duhovnikovemu življenju bogatejšo polnost smisla in posvečujoče učinkovitosti. Tako priteka duhovnikovemu osebnemu prizadevanju za posvečenje samega sebe še nova, močna spodbuda iz službe milosti in iz službe evharistiji, katera »obsega ves duhovni zaklad Cerkve« (D 5,2). Kajti kot Kristusov zastopnik se duhovnik tako globoko povezuje z darovanim darom, ko polaga na oltar celotno svoje življenje, zaznamovano z znamenji spravne žrtve.

30. Kaj vse bi še mogli povedati o velikem pomenu, ki ga ima celibat pri povečanju duhovnikove usposobljenosti za požrtovalnost v prid vsega božjega ljudstva! Kristus je o sebi dejal: »Če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ostane samo; če pa umre, obrodi obilo sadu« (Jn 12,24) in apostol Pavel se ni obotavljal izpostavljati se vsakodnevnomu umiranju, da bi se mogel s svojimi verniki hvaliti v Kristusu Jezusu (1 Kor 15,31). In tako tudi duhovnik v vsakodnevnom umiranju, ko se iz ljubezni do Kristusa in njegovega kraljestva odpoveduje sicer dovoljeni ljubezni do lastne družine, najde v Kristusu slavo življenjske polnosti in plodovitosti; saj kakor Kristus in v Kristusu ljubi vse božje otroke in se jim daruje.

31. V občestvu izročeni mu vernikov ponavzočuje duhovnik Kristusa. Zato se kar najbolj spodobi, da v vsem izžareva Kristusovo podobo in da na prav poseben način posnema njegov zgled – tako v svojem osebnem življenju kakor tudi v svoji duhovniški službi. Svojim otrokom v Kristusu je duhovnik znamenje in poroštvo tistih vzvišenih novih stvarnosti božjega kraljestva, katerih oskrbnik je in ki jih je sam v najvišji meri deležen. Z njimi hrani vero in upanje vseh kristjanov, ki so v skladu s svojim stanom kot verniki dolžni živeti v čistosti.

32. Razen tega celibat, s katerim se človek na nov, vzvišen način posveti Kristusu, podeljuje duhovniku, kakor je lahko uvideti, tudi v praktično dejavnem življenju kar največjo učinkovitost in najugo-

dnejshe psihološko in čustveno razpoloženje za stalno uresničevanje tiste popolne ljubezni, ki mu na mnogo obsežnejši in konkretnejši način dovoljuje, da samega sebe žrtvuje za vse (2 Kor 12,15; DV 10). To mu seveda zagotavlja večjo svobodo in gibčno razpoložljivost za pastirstvo (D 16), da je lažje dejavno in bratovsko prisoten sredi sveta, kamor ga je poslal Kristus (Jn 17,18), in kjer naj bi se v polnosti razdaljal vsem božjim otrokom, katerim je dolžnik (Rim 1,14).

### *Eshatološki pomen celibata*

33. Božje kraljestvo, ki ni od tega sveta (Jn 18, 36), je tu na zemlji skrivnostno pričujoče in bo svojo dovršitev doseglo z veličastnim prihodom Gospoda Jezusa (CS 39). Cerkev tu doli je kal in začetek tega kraljestva. Ko polagoma, a nezadržno raste, teži po popolnem stanju kraljestva in se na vso moč trudi, da bi se v poveličanju združila s svojim Kraljem (C 5).

Potujoče božje ljudstvo je v času zgodovine na poti proti svoji pravi domovini (Flp 3,20), kjer se bo božje otroštvo odrešenih razkrilo v svoji polnosti (1 Jn 3,2) in kjer bo za vekomaj zažarela poveličana lepota neveste božjega Jagnjeta (C48).

34. Naš Gospod in Učenik zatrjuje, da »se ob vstajenju ne bodo ženili in možile, ampak bodo kakor angeli božji v nebesih« (Mt 22,30). Na tem svetu, kjer svetne skrbi, pogostoma tudi poželenje mesa, mnoge ljudi tako zelo obvladujejo (1 Jn 2,16), je dragoceni božji dar popolne čistosti res »posebno znamenje nebeških dobrin« (R 12). Saj nam ta popolna zdržnost oznanja, da so s prihodom novega sveta poslednji časi odrešitvene zgodovine že tukaj med nami (prim. 1 Kor 7,29-31). Tudi se s to popolno čistostjo že vnaprej uresničuje dovršitev božjega kraljestva, ko se z njo uveljavljajo njegove najvišje vrednote, katere bodo nekoč zasijale v vseh božjih otrocih. Zato ta dragoceni dar popolne čistosti pričuje za neutrudljivo teženje božjega ljudstva nasproti poslednjemu cilju zemeljskega potovanja in vse ljudi spodbuja, da naj dvigajo svoj pogled k temu, kar je zgoraj, kjer Kristus sedi na Očetovi desnici

in kjer je naše življenje s Kristusom skrito v Bogu, dokler se ne bo prikazalo v slavi (Kol 3,1-4).

## II. CELIBAT V ŽIVLJENJU CERKVE

35. Predolgo bi bilo sicer, vendar zelo poučno, proučevati zgodovinske dokumente o cerkvenem celibatu. Naj zadostuje samo naslednja opomba: Za prve čase krščanstva pričajo cerkveni očetje in pisatelji, da se je tako na Vzhodu kakor na Zahodu prostovoljni celibat širil med služabniki svetišča, in sicer zaradi tega, ker se na poseben način sklada z njihovo popolno predanostjo v službi Kristusu in Cerkvi.

### *Zahodna Cerkev*

36. Od začetka 4. st. dalje je Cerkev Zahoda na več pokrajinskih koncilih in po papežih krepila, razširjala in potrjevala prakso celibata (Prvikrat na koncilu v Elviri v Španiji (ok. l. 300). Predvsem so najvišji pastirji in učitelji božje Cerkve kot varuhi in razlagalci dragocenega zaklada vere in svetih krščanskih navad v različnih dobah zgodovine cerkveni celibat pospeševali, branili in ga obnavljali, in to tudi tedaj, ko se je pojavljalo nasprotovanje v vrstah duhovščine same in ko nravno propadajoča družba ni bila naklonjena junaštvu kreposti. Obveznost celibata je bila potem slovesno potrjena na tridentinskem koncilu (24. seja kan. 9-10) in končno sprejeta v Zakonik cerkvenega prava (kan. 132, § 1).

37. Papeži najnovejšega časa so z največjo gorečnostjo osvetljevali osnove celibata in spodbujali duhovščino v vztrajnosti v njem. Tukaj nočemo zamuditi priložnosti, da na poseben način počastimo nepozabni spomin našega neposrednega predhodnika, ki v srcih ljudi še naprej živi in ki je ob soglasnem pritrdjevanju klera na rimski sinodi takole govoril: »Predvsem smo užaloščeni nad tem, ko vidimo, da si nekateri ... morejo domišljati, da bo katoliška Cerkev prostovoljno ali pa zaradi primernosti prišla do tega,

da se bo odpovedala temu, kar je skozi dolga stoletja bilo in ostane ena od najplemenitejših in najčistejših odlik njenega duhovništva. Postava duhovniškega celibata in skrb za njegovo uveljavljanje vedno spominja na bitke heroičnih časov, ki jih je Kristusova Cerkev morala vzeti nase, da je pripravila do zmage slavno trozvočje, stalni simbol svoje zmagovitosti: svobodna, čista in katoliška« (2. nagovor na rimski sinodi, 26. januar 1960).

### *Vzhodna Cerkev*

38. Za drugačno zakonodajo vzhodne Cerkve o duhovniškem celibatu, kakor jo je dokončno potrdil trulki koncil I. 692 (Kan. 6, 12, 13, 48; Mansi 11, 944-948, 965) in jo je pred nedavnim odkrito priznal drugi vatikanski koncil (D 16), najdemo razlog med ostalim v drugačnem zgodovinskem položaju tega odličnega dela Cerkve, k čemur je na blagodejen, nadnaraven način pripomogel Sveti Duh.

Naj nam bo dovoljeno uporabiti to priložnost za to, da vsemu kleru vzhodnih Cerkva izrazimo svoje iskreno spoštovanje in da damo vse priznanje zgledom zvestobe in gorečnosti, ki zaslužita vso čast.

Za nadaljnje vztrajanje pri disciplini duhovniškega celibata nas podpira tudi poveličevanje devištva s strani vzhodnih očetov. Tako odmeva v našem srcu na primer glas sv. Gregorija iz Nise, ki nam kliče v spomin, da je »deviško življenje podoba tiste blaženosti, ki nas čaka v prihodnjem svetu« (De virg. 13: PG 46, 381-382).

39. Nič manj nas pa v tem ne potrjuje še danes aktualna hvalnica, ki jo je sv. Janez Zlatousti posvetil duhovništvu. Ko hoče v jasno luč postaviti popolno harmonijo, katera mora vladati med zasebnim življenjem služabnika oltarja in med dostojanstvom, kakršnega mu podeljuje opravljanje svete službe, pravi ta cerkveni učitelj: »Spodobí se, da je tisti, ki vstopi v duhovniški stan, tako čist, kakor da bi prebival v nebesih« (De sacerdot. 1, 3, 4: PG 48, 642).

40. Dalje ni brez pomena opozoriti na to, da tudi na Vzhodu samo neporočene duhovnike posvetijo za škofe in da duhovnikom

po posvečenju ni več dovoljeno skleniti zakon. To nam daje slutiti, da tudi te častitljive Cerkve v določeni meri priznavajo načelo duhovniškega celibata kakor tudi načelo neke primernosti celibata za krščansko duhovništvo, katerega vrhunec in polnost sta dana škofom (C 21; 28; 64).

41. Cerkev nikakor ne sme popuščati v zvestobi svojemu staremu izročilu. Tudi ni mogoče misliti, da bi skozi stoletja hodila po poti, ki bi duhovno bogastvo posameznih duš in božjega ljudstva postavljala na kocko, namesto da bi to bogastvo svetosti in krepostnosti pospeševala; ali da bi s svojevoljnimi pravnimi posegi preprečevala svobodno razvijanje najglobljih vrednot narave in milosti.

### *Posebni primeri*

42. Na podlagi zgoraj (št. 15) navedene osnovne določbe vodstva katoliške Cerkve, je z ene strani potrjen zakon, da se od tistih, ki naj se pripustijo k višjim redovom, zahteva, da se svobodno in nepreklicno odločijo za celibat; z druge strani pa se je dovoljeno ozirati na posebne okoliščine tistih poročenih duhovnikov, ki pripadajo cerkvam ali krščanskim skupnostim, še ločenim od katoliške edinosti, in ki so pripuščeni k duhovniškim opravilom, ko jih je k temu vodila želja po popolnem občestvu in hkrati po opravljanju svete službe; treba pa je njihov položaj upoštevati tako, da to ne bo imelo kakih slabih posledic za veljavno disciplino duhovniškega celibata.

Da pa se cerkveno vodstvo ne boji izvrševati te oblasti, dokazuje na nedavnem koncilu dana možnost posvetiti za diakone poročene moške zrele starosti (C 29).

43. Toda vse to ne pomeni takega rahljanja obstoječih določb in se ne sme razlagati kot uvod v odpravo obveznosti duhovniškega celibata. Naj torej ne bo nikakršnega vdajanja takemu mnenju, ki slabi v dušah moč in ljubezen, iz česar celibat zajema trdnost in osrečujoče navdušenje; omenjena razlaga tudi zatemnjuje pravi nauk, ki utemeljuje upravičenost celibata in njegove velike vrednote.

Nekaj drugega je marveč potrebno: pospeševati preučevanje, ki bo odkrivalo globine duhovnega smisla velike moralne sile devištva in celibata (C 31).

### *Zaupanje Cerkve*

44. Sveto devištvo je poseben dar. Toda celotna Cerkev naše dobe službeno in v polnosti zastopana po svojih odgovornih pastirjih in ob spoštovanju, kakor smo dejali, discipline vzhodnih Cerkva, je izrazila svoje trdno zaupanje v Svetem Duhu, da bo nebeški Oče darežljivo dajal dar celibata, ki je tako skladen z duhovništvom nove zaveze, če bodo tisti, ki so po zakramentu sv. reda deležni Kristusovega duhovništva, in vsa Cerkev zanj ponižno in vztrajno prosili (D 16).

45. V duhu torej vabimo vse božje ljudstvo, naj se zave svojih dolžnosti za povečanje števila duhovniških poklicev. Vztrajno naj prosi Očeta vseh in božjega Ženina Cerkve ter Svetega Duha, ki je duša te Cerkve: da bi Bog po priprošnji blažene Device Marije, matere Kristusa in Cerkve, v našem času v posebni meri izlil tisti božji dar, ki ga Oče ponižno prosečim nikdar ne odreka in da bi se duše v duhu globoke vere in požrtvovalne ljubezni pripravljale na ta dar. Tako naj bi bili duhovniki v današnjem svetu, ki pogreša božje slave (prim. Rim 3,23), vedno bolj upodobljeni po velikem Duhovniku, naj bi iz njih sijala Kristusova slava (2 Kor 8,23) in naj bi po njih žarelo veličastvo božje milosti po vsej zemlji (prim. Ef 1,6).

46. Da, častiti in ljubi bratje v duhovništvu, vi, ki vas vse ljubimo »v srcu Kristusa Jezusa« (Flp 1,8), prav ta svet, na katerem mi danes živimo, ki sicer doživlja krizo rasti in preobrazbe, ki pa se po pravici ponaša s človeškimi vrednotami in dosežki, prav ta svet tako silno potrebuje pričevanje takšnega življenja, ki je docela posvečeno najvišjim in najsvetejšim vrednotam. Brez takšnega pričevanja bi naš čas ravno v pogledu na najvišje dosežke človeškega duha pogrešal luč, ki je nenadomestljiva in ki ji ni primere.



*Pomanjkanje duhovnikov*

47. Naš Gospod Jezus se ni obotavljal izročiti silno nalogo oznanjevanja evangelija po vsem tedaj znanem svetu peščici mož, ki bi jih glede števila in glede sposobnosti vsakdo imel za nekaj popolnoma nezadostnega. Tej »mali čredi« je ukazal, naj se ne boji (Lk 12,32); saj bo po njem in z njegovo stalno prisotno pomočjo (Mt 28,20) izbojevala zmago nad svetom (Jn 16,33). Jezus nas je tudi opomnil, da ima božje kraljestvo v sebi, globoko v sebi skrito notranjo moč za rast in zorenje, ne da bi človek za to kaj vedel (Mr 4,26-29). Žetev tega božjega kraljestva je velika, delavcev pa je – kakor ob začetku – še vedno malo; saj celo velja, da jih še nikdar ni bilo toliko, da bi po človeški sodbi njihovo število mogli imeti za zadostno. Toda gospodar kraljestva naroča, naj molimo, da bi Gospod žetve poslal delavce na svojo žetev (Mt 9,37-38). Razumnosti človeških načrtov ne moremo postavljati nad skrivnostno modrost Njega, ki je v zgodovini odrešenja s svojo nespametjo in slabotnostjo vedno znova osramotil človeško moč in modrost (1 Kor 1,20-31).

48. Sklicujemo se na pogum vere, ko izražamo globoko prepričanje Cerkve: velikodušnejši in požrtvovalnejši odziv na milost, izrazitejše in polnejše zaupanje v skrivnostno, nepremagljivo moč te božje milosti, izrazitejše in celovitejše pričevanje za Kristusovo skrivnost, to nikdar ne bo povzročilo, da bi Cerkev začela izgubljati moč v izpopolnjevanju svojega velikega poslanstva za zveličanje vsega sveta, čeprav bi človeški računi skupaj z varljivim zunanjim videzom govorili čisto drugače. Vsakdo naj se zaveda, da vse premore v njem, ki edini daje moč dušam (Flp 4,13) in svoji Cerkvi rast (1 Kor 3,6-7).

49. Tudi ne moremo kar tako verjeti, da bi se z odpravo duhovniškega celibata samo po sebi v znatni meri povečalo število duhovniških poklicev. Zdi se, da današnje izkušnje Cerkev in cerkvenih skupnosti, ki svojim nosilcem službe dopuščajo poroko, govore ravno nasprotno. Vzroke za zmanjšanje duhovniških poklicev je treba iskati drugod. Zlasti npr. v dejstvu, da se je pri posameznikih in v družinah izgubil ali je skoraj ugasnil čut za Boga in za to, kar

je svetega; ali v dejstvu, da ljudje Cerkev kot ustanovo, ki po veri in zakramentih služi odrešenju človeštva, manj ali skoraj nič ne cenijo. Zato je treba ta problem raziskati v njegovem pravem jedru.

### III. CELIBAT IN ČLOVEŠKE VREDNOTE

50. Kakor smo zgoraj rekli (prim. št. 10), se Cerkev zelo dobro zaveda, da odločitev za Kristusu posvečeni celibat, ki vključuje celo vrsto strogih odpovedi, segajočih v globine človeka, prinaša s seboj tudi resne težave in probleme, za katere je današnji človek posebno občutljiv. Zdeti bi se moglo komu, da celibat ni v soglasju s tistim priznanjem, ki ga je človeškim vrednotam Cerkev na zadnjem koncilu slovesno izrekla. Toda če pazljiveje pogledamo, nam postane jasno, da duhovnikova iz ljubezni do Kristusa porojena odpoved človeški ljubezni, kakršno drugi ljudje doživljajo v svojih lastnih družinah, dejansko daje edinstveno počastitev tej ljubezni. Saj je splošno priznано dejstvo, da je človek v vseh časih Bogu žrtvoval to, kar je dragoceno za darovalca in vredno prejemnika.

#### *Milost in narava*

51. Z druge strani Cerkev ne more in ne sme prezreti dejstva, da ima pri odločanju mladega človeka za celibat, - če se to zgodi v skladu s človeško in krščansko modrostjo in odgovornostjo - prvo vlogo milost. Milost pa narave ne uničuje in ji ne dela nasilja, ampak jo spopolnjuje in ji podeljuje nadnaravne sposobnosti in moči. Bog, ki je človeka ustvaril in odrešil, ve, kaj mu nalaga. Daje mu tudi vso potrebno moč, da premore to, kar od njega zahteva. Sv. Avguštin, ki je v veliki in boleči meri sam na sebi preizkusil človeško naravo, je vzkliknil: »Daj, kar zahtevaš; pa zahtevaj, kar hočeš« (Izpovedi., 10, 29, 40: PL 32, 796).

52. Odkrito poznanje resničnih težav celibata je za duhovnika zelo koristno, če že ne nujno potrebno; kajti popolnoma si mora

biti v svesti, kaj celibat od njega zahteva, da bo ta pristen in plodovit zanj in za druge. A prav tako odkrita sodba nas obvezuje, da tem težavam ne pripisujemo večjega pomena in teže, kakor pa jo dejansko imajo v človeškem in krščanskem smislu, in jih ne bomo razglašali za nerešljive.

53. Po vsem tem, kar je v našem času ugotovila znanost, nimamo pravice, še naprej trditi (prim. št. 10), da je celibat zoper človeško naravo, češ da nasprotuje upravičenim fizičnim, psihološkim in afektivnim zahtevam, ki da jih je treba zadovoljiti, ako naj bo dosežena zrelost človeške osebnosti. Človek, ki je ustvarjen po božji podobi in sličnosti (1 Mz 1,26-27), ni samo iz mesa in spolni nagon v njem ni vse. V človeku so tudi in sicer v prvi vrsti razum, volja in svoboda: po teh sposobnostih se dviga in se mora dvigati nad vse stvarstvo in te ga delajo za gospodarja nad svojimi fizičnimi, psihološkimi in afektivnimi nagnjenji.

54. Pravi in globlji nagib za Bogu posvečeni celibat je – kakor smo zgoraj rekli – odločitev za globlje in bolj brezpogojno osebno razmerje do skrivnosti Kristusa in Cerkve v korist vsega človeštva. Ne more pa biti nobenega dvoma, da taka odločitev omogoča najpopolnejše uresničenje omenjenih najvišjih človeških vrednot.

### *Celibat kot povišanje človeka*

55. Odločitev za celibat ne vsebuje nepoznanja ali preziranja spolnega nagona in čustvenega življenja; saj to bi škodilo fizičnemu in psihološkemu ravnotežju. Nasprotno, celibat terja jasno spoznanje stvarnega stanja, pozorno obvladovanje samega sebe in modro dviganje svoje duševnosti na višjo raven. Na ta način celibat človeka čudovito dviga in učinkovito prispeva k dosegu popolnega razvitja človekove osebnosti.

56. Res je, kogar veže celibat, ta se odpoveduje naravni in upravičeni želji, ljubiti ženo in si ustanoviti lastno družino. A ni mogoče reči, da sta zakon in družina edina pot do popolne dozorelosti človeške osebnosti. V duhovnikovem srcu ljubezen ne ugasne. Duhovnik

jo črpa iz najčistejšega vira (prim. 1 Jn 4,8-16) in jo uresničuje s posnemanjem Boga in Jezusa Kristusa. Ta nadnaravna ljubezen je kakor vsaka pristna ljubezen zahtevna in priganja k dejanjem (1 Jn 3,16-18). Ta ljubezen do brezmejnosti odpira duhovniku obzorje, pogloblja in razširja njegov čut odgovornosti, - kar je znamenje vsake zrele osebnosti - in budi v njem polnost nežnih čustev (Prim. 1 Tes 2,11; 1 Kor 4,15; 2 Kor 6,13; Gal 4,19; 1 Tim 5,1.2), ki so izraz višjega in širšega očetovstva in ki duhovnikovo duševnost v preobilni meri bogatijo.

57. Vse božje ljudstvo mora pričevati za skrivnost Kristusa in njegovega kraljestva; toda to pričevanje ni enako za vse. Svojim sinovom, ki so laiki in poročeni, prepušča Cerkev nalogo, da zvesto pričajo s svojim pristnim in res krščanskim življenjem v zakonu in družini; od svojih duhovnikov pa zahteva pričevanje življenja, ki je vse posvečeno novim, nad vse osrečujočim stvarnostim božjega kraljestva.

Duhovnik sicer nima osebnih in neposrednih skušenj zakonskega življenja, vendar pa mu spričo njegove izobrazbe in njegove duhovniške službe ter zaradi stanovskih milosti gotovo ne manjka morda še globljega poznavanja človeškega srca. To mu omogoča, ne le prodreti do temeljev teh zakonskih problemov, ampak tudi zakoncem in krščanskim družinam učinkovito svetovati in pomagati (prim. 1 Kor 2,15). Duhovnik, ki živi med krščanskimi zakonci v polnosti svoj celibat, s tem opozarja na duhovno razsežnost vsake človeške ljubezni, ki je vredna tega imena. Njegova osebna žrtev bo vernikom povezanim s sveto vezjo zakona, zaslužila milost resnične edinosti.

### *Osamljenost neporočenega duhovnika in Kristusov zgled*

58. Res je: Duhovnik je zaradi svojega celibata samotni človek; toda njegova samotnost ni prazna, saj jo napolnjuje Bog in prekipevajoče bogastvo njegovega kraljestva. Poleg tega se je na to osamljenost, ki mora biti notranja in zunanja polnost ljubezni,

duhovnik pripravljaj in se zanjo zavestno odločil; in to se ni zgodilo morda iz napuhnjene težnje po tem, da bi se razlikoval od drugih, ali da bi se odtegnil težkim skupnim odgovornostim, ali da bi se hotel odtujiti svojim bratom, in tudi ne iz prezira do sveta. Duhovnik je sicer obdan od sveta, a ni ločen od božjega ljudstva, saj je postavljen za ljudi (Heb 5,1) in ves posvečen izvrševanju ljubezni (prim. 1 Kor 14,4 sl.) in delu, za katerega ga je odbral Gospod (D 3).

59. Včasih more biti osamljenost za duhovnika boleče breme; toda kljub temu ne bo obžaloval, da se je zanjo velikodušno odločil. Tudi Kristus je v najbolj tragičnih urah svojega življenja bil sam. Zapustili so ga celo tisti, ki si jih je izbral za priče in najbližje spremljevalce svojega življenja in ki jih je ljubil do konca (Jn 13,1). Toda izjavil je: »Nisem sam, ker je Oče z menoj« (Jn 16,32). Kdor se je svobodno odločil, da se vsega daje Kristusu na razpolago, bo predvsem v zaupnosti z njim in iz njegovih milosti dobival potrebno moč duha, da bo mogel razpršiti sleherno otožnost in premagati vsako malodušnost. Pri tem ne bosta manjkali ljubeznivo varstvo blažene Device, Jezusove matere Marije, in materinska skrb Cerkev, katere službi se je posvetil. Manjkala mu tudi ne bo skrb škofa, njegovega očeta v Kristusu. V pomoč mu bo tudi bratovsko prijateljstvo njegovih sobratov v duhovništvu, pa tudi osrečujoča naklonjenost vsega božjega ljudstva. In če sovražno razpoloženje, sumničenje ali otopela brezbriznost ljudi včasih zelo bridko prizadene njegovo osamljenost, tedaj si bo poklical v zavest, da je na ta način posebno izrazito pridružen Kristusovi usodi: res pravi apostol, ki ne more biti večji od tistega, ki ga je poslal (prim. Jn 13,16; 15,18), in prijatelj, ki je deležen najveličastnejših bridkih in radostnih skrivnosti božjega Prijatelja, ki ga je zato izvolil, da bi v dozdevno na smrt obsojenem življenju prinašal skrivnostne sadove življenja (prim. Jn 15,15-16,20).

*Drugi del*  
**I. DUHOVNIŠKA VZGOJA**

60. Razmišljanje o lepoti, pomembnosti in notranji primernosti posvečenega devišstva za služabnike Kristusa in Cerkve nalaga tistemu, ki v Cerkvi zavzema mesto učitelja in pastirja, veliko dolžnost, da z vsemi močmi skrbi za to, da se bodo duhovniki svoje odločitve res držali, in jih pri tem podpira že od tistega trenutka dalje, ko se začne priprava na sprejem tako dragocenega daru.

Saj težave in problemi, ki nekaterim duhovnikom obtežujejo ali celo onemogočajo življenje v celibatu, neredko izvirajo iz duhovniške vzgoje, ki spričo globokih sprememb v najnovejšem času ni več docela primerna za izoblikovanje osebnosti, ki bi bila dostojna »božjega moža« (1 Tim 6,11).

61. Drugi vatikanski cerkveni zbor je v tej točki že podal zelo modre predpise in določbe, ki upoštevajo tudi napredek psihologije in pedagogike ter spremenjene razmere med ljudmi v današnji družbi (DV 3-11; prim. R 12). Hočemo torej, da čimprej izidejo navodila, ki naj dovolj izčrpno in strokovno to snov obdelajo tako, da bodo tisti, ki imajo v Cerkvi zelo težko nalogo vzgoje bodočih duhovnikov, dobili v roke res dober in primeren pripomoček.

*Osebni odgovor na božji klic*

62. Duhovništvo je služba, ki jo je postavil Kristus v korist svojega mističnega telesa, ki je Cerkev. Zato njeni avtoriteti pripada pravica pripuščati k duhovništvu tiste, ki jih ima za sposobne, to se pravi tiste, ki jim je Bog poleg drugih znamenj poklicanosti za cerkveno službo dal tudi karizmo Bogu posvečenega celibata (prim. št. 15).

V moči te karizme, ki dobi cerkvenopravno potrditev, je človek poklican, da se odzove svobodno in s popolno podaritvijo samega sebe, ko svoj lastni jaz docela podredi volji Boga, ki ga kliče. Konkretno se poklicanost od Boga pri posamezniku kaže v usmerjenosti osebnih darov njegove narave, kateri pa milost nikakor nima navade

delati nasilje. Zato je treba v duhovniškem kandidatu razvijati smisel za velikodušni sprejem božjega daru in resnično pripravljenost na odgovor božjemu vabilu, pri čemer je treba bistveni pomen pripisovati nadnaravnim sredstvom milosti.

63. Če pa hočemo koga na primeren način voditi in usmerjati k idealu duhovništva, tedaj moramo skrbno upoštevati tudi kandidatovo biološko in psihološko stanje. Zares primerna vzgoja mora torej spravljati v sklad delovanje milosti in naravo določenega kandidata, o čigar resničnih darovih in dejanskih sposobnostih je treba dobiti čisto jasno spoznanje. Kakor hitro se pokažejo znamenja svetega poklica, je treba kandidatovo resnično stanje ugotoviti z največjo vestnostjo. Pri tem se ne moremo zanesti na prenaplo in površno sodbo, ampak se je treba v danih primerih zateči po nasvet in pomoč tudi h kakemu zanesljivemu zdravniku ali k psihologu. Tudi se ne sme opustiti skrbna preiskava glede družinskih prednikov, da se ugotovi, ali je kandidat sposoben za duhovništvo tudi ob upoštevanju zelo važnih duševnih in telesnih dejavnikov dedovanja.

64. Tiste, pri katerih se ugotovi, da fizično in psihično ali moralno niso primerni, je treba takoj pripraviti do tega, da odstopijo s poti k duhovništvu. Vzgojitelji se morajo zavedati, da je to njihova skrajno odgovorna dolžnost. Ne smejo se vdajati nobenim napačnim upom in nobenim, tako zelo nevarnim iluzijam. Nikakor tudi ne smejo dopustiti, da bi se kandidat v škodo sebi in Cerkvi vdajal kakim utvaram. Način življenja neporočenega duhovnika zahteva od človeka tolikšne notranje in zunanje predanosti božjim rečem in toliko modrosti, da docela izključuje kandidata z nezadostnim psiho-fiziološkim in moralnim ravnotežjem. In ni dovoljeno pričakovati, da bo v teh rečeh milost nadomestila naravo.

### *Razvoj osebnosti in izvrševanje avtoritete*

65. Ko je bila kandidatova sposobnost ugotovljena in ko mu je bilo dovoljeno kreniti po poti, ki vodi k duhovništvu, je treba skrbeti za nadaljnji razvoj zorenja njegove osebnosti s tem, da ga telesno,

duhovno in nravno navajamo k osebni kontroli in k obvladovanju nagonov, čustev in strasti.

66. Zorenje osebnosti se izkazuje v odločnosti, s kakšno duhovniški kandidat sprejema osebni in občestveni red, kakršnega zahteva duhovniško življenje. Obžalovati je treba, če kje naletimo na pomanjkanje ali nezadostnost discipline. Kajti takšne pomanjkljivosti življenjskega reda vodijo v velike nevarnosti. Ni dovolj, če kdo disciplino sprejema nase le kot od zunaj naloženo breme; pravi red mora postati tako rekoč notranja last, vključena kot neločljiva prвина v celoto duhovnega življenja bodočega duhovnika.

67. Umetnost vzgoje mora mlade ljudi navajati na iskrenost, ki je v najvišjem pomenu evangelijska krepost (prim. Mt 5,37), in jih spodbujati k dejavnosti iz lastnih nagibov. Treba je torej gojiti vsako dobro osebno pobudo, da se bo kandidat naučil spoznavati in pravilno ocenjevati sam sebe in svoje moči, zavestno sprejemati lastno odgovornost in si pridobiti obvladanje samega sebe, ki je tako silno važno za duhovniško vzgojo.

68. Izvrševanje avtoritete, ki se je njenega načela treba vedno trdno držati, naj bo modro umerjeno in prežeto z dušnopastirskim čutom. Odvija naj se bolj v pogovoru in v postopnem navajanju, ob sklicevanju na gojenčevo osebno prepričanje, kar vse bo vzgojitelju omogočilo vedno globlje prodreti v duševnost mladega kandidata, vsej vzgoji pa bo podeljevalo izrazito pozitivnost in prepričljivost.

69. Celotna vzgoja duhovniškega kandidata mora biti usmerjena k mirni, prepričani in prostovoljni odločitvi za sprejem resnih obveznosti, ki jih bo moral nekoč pred Bogom in Cerkvijo prevzeti v svoji vesti.

Navdušenost in velikodušnost sta občudovanja vredni lastnosti mladega človeka. Če sta razsvetljeni in dobro podprti, zaslužita na temelju Gospodovega blagoslova občudovanje in zaupanje s strani Cerkve in vseh ljudi. Da ne bi bilo to navdušenje površno in brez trdnih osnov, se mlademu človeku ne sme prikrivati nobena od tistih resničnih težav glede osebnega in socialnega življenja, ki jih s svojo odločitvijo sprejema nase. Toda obenem s težavami je z nič manjšo odkritostjo in jasnostjo treba v resnični luči pokazati veličino



in plemenitost odločitve, na katero se kandidat pripravlja. Čeprav ta odločitev po eni strani v človekovi osebnosti povzroči res neko fizično in psihično praznino, vendar pa po drugi strani prinese takšno notranjo polnost, da je zmožna duhovnikovo življenje do vseh globin obogatiti in oplemenititi.

### *Askeza za zorenje osebnosti*

70. Mladi ljudje naj dospejo do prepričanja, da je pot, na katero stopajo, težavna in da ne bodo mogli hoditi po njej brez posebne askeze, lastne duhovniškimi kandidatom, in zahtevnejše, kakor pa je askeza vseh drugih vernikov. To je sicer stroga, a nikakor ne mrka in ponižujoča askeza; gre marveč za askezo, ki obstoji v premišljenem in trajnem izvrševanju kreposti, ki iz človeka napravijo duhovnika: globoko zatajevanje samega sebe kot bistveni prvi pogoj hoje za Kristusom (Mt 16,24; Jn 12,25); ponižnost in pokorščina kot izraz notranje iskrenosti in urejene svobode; razumnost in pravičnost, srčnost in zmernost – kreposti, brez katerih si ni mogoče misliti pristnega in res globokega verskega življenja; izrazit čut odgovornosti, smisel za zvestobo in poštenost pri sprejemanju svojih dolžnosti; skladno združevanje kontemplacije in akcije; nenavezanost na zemeljske dobrine in duh ubožstva, ki podeljujeta moč evangelijski svobodnosti; čistost, ki je rezultat vztrajnega boja in v lepem skladu z drugimi naravnimi in nadnaravnimi krepostmi; usposobljenost za veder in pogumen stik s svetom, kateremu želi kandidat zaradi Kristusa in njegovega kraljestva posvetiti svojo službo.

Na ta način bo bogoslovec s pomočjo božje milosti dozorel v uravnovešeno, močno in zrelo osebnost, v sintezo prirojenih in pridobljenih lastnosti, v čudovito skladje vseh sposobnosti oblikovanih ob luči vere in ob notranji zedinjenosti v Kristusom, ki je duhovniškega kandidata izvolil zase in za službo odrešenja sveta.

71. Da bi pa bilo mogoče priti do večje gotovosti glede sposobnosti mladega človeka za duhovništvo in da bi v teku let spoznali dokaze za doseženo naravno in nadnaravno zrelost – zavedati se je

namreč treba dejstva, da je »zaradi zunanjih nevarnosti v dušnem pastirstvu še težje pravilno živeti« (Sv. Tomaž Akvinski, S. th. 2-2 q. 184 a. 8 c) – je koristno, da se določijo dobe preizkušnje v spolnjevanju obveznosti celibata, preden postane ta obveznost s podelitvijo mašniškega posvečenja (DV 12) stalna in dokončna.

72. Ko je enkrat dosežena moralna gotovost, da je kandidatova zrelost dovolj zjamčena, tedaj bo ta mogel prevzeti težko in sladko obveznost duhovniške čistosti kot popolno podaritev samega sebe Gospodu in njegovi Cerkvi.

Tako postane obveznost celibata, ki je po volji Cerkve stvarno povezana z mašniškim posvečenjem osebna obveznost, ki jo pod vplivom božje milosti duhovniški kandidat sprejme nase popolnoma zavestno in svobodno. Sprejme jo seveda ne brez previdnih in modrih nasvetov preizkušenih voditeljev duhovnega življenja, ki jim ne bo šlo za to, da bi odločitev nekako naložili, ampak za to, da bi bila ta velika prostovoljna odločitev v polnosti zavestna. V tistem trenutku pa, ki bo za trajno odločil smer njegovega življenja, kandidat ne bo občutil teže nečesa, kar bi mu bilo naloženo od zunaj; prevzemala ga bo marveč notranja radost ob odločitvi, ki je storjena zaradi ljubezni do Kristusa.

## II. DUHOVNIŠKO ŽIVLJENJE

73. Duhovnik nikakor ne sme misliti, da s posvetitvijo postane vse lahko in da je dokončno zavarovan pred vsako skušnjavo ali nevarnostjo. Čistosti si človek nikdar ne pridobi enkrat za vselej, ampak je sad vsakodnevnega napornega boja. Današnji svet zelo poudarja pozitivne vrednote ljubezni v odnosih med dvema spoloma; zelo je pomnožil tudi težave in nevarnosti na tem področju. Potrebno je torej, da duhovnik – če hoče z vso skrbnostjo ohranjati svojo čistost in ji zagotoviti vzvišen smisel – svoj položaj jasno in mirno presoja: položaj človeka, ki je v duhovnem boju zoper zapeljivost mesenosti v samem sebi in svetu; in treba je, da ne neha obnavljati sklepa, da

bo vedno bolj in vedno bolj uresničeval svojo nepreklicno daritev, ki od njega zahteva popolno, iskreno in stvarno zvestobo.

74. Novo moč in novo veselje bo našel duhovnik v vsakdanjem premišljevanju in molitvi, poglobljajoč nagibe svoje daritve in prepričanje, da si je izbral najboljši del. Ponižno in vztrajno bo prosil za milost zvestobe, ki nikoli ni odrečena tistemu, ki zanjo odkritosrčno prosi. Istočasno pa bo uporabljal naravne in nadnaravne pripomočke, ki so mu na razpolago. In zlasti ne bo zanemarjal asketičnih smernic, katerih vrednost je Cerkev preizkusila in ki v današnjem svetu niso nič manj potrebne, kakor so bile nekdaj (D 16 in 18).

### *Globoko duhovno življenje*

75. Predvsem se mora duhovnik z vso ljubeznijo, katero mu navdihuje milost, truditi za prisrčno povezanost s Kristusom, poglobljajoč se v njegovo neizčrpno in osrečujočo skrivnost. Pridobi naj si vedno globlji čut za skrivnost Cerkve, brez česar je v nevarnosti, da bo imel svoje življenje za zgrešeno in brez temelja.

Duhovniška pobožnost, ki dobiva hrano iz čistih virov božje besede in evharistije, ki živi iz obhajanja svetega bogoslužja v okviru cerkvenega leta in ki je prežeta z nežnim in razsvetljenim češčenjem preblazene Device, matere večnega velikega duhovnika in kraljice apostolov (D 18), bo vodila duhovnika k studentem pristnega duhovnega življenja, ki edino premore Bogu posvečenemu devištvu dati popolnoma trden temelj.

76. Prepojen z milostjo in notranjim mirom se bo mogel duhovnik pogumno lotevati mnogoterih nalog svojega življenja in svoje službe in bo v njih, kolikor jih bo opravljal v duhu vere in z gorečnostjo, našel nove priložnosti za pričevanje, kako popolnoma pripada Kristusu in njegovemu skrivnostnemu telesu, in sicer z namenom posvečevanja samega sebe in drugih. Kristusova ljubezen, ki ga priganja (2 Kor 5,14), mu bo pomagala, ne k temu, da se bo odrekel najboljšim čustvom svojega srca, ampak da jih bo dvignil na višjo raven in jih poglobil v duhu popolne posvetitve, podobno kakor veliki duhovnik

Kristus, ki je na najgloblji način postal deležen življenja ljudi, katere je ljubil in zanje trpel (Heb 4,15) in kakor sv. apostol Pavel, ki ga je navdajala skrb za vse (1 Kor 9,22; 2 Kor 11,29), da bi v svet izžareval luč in moč blagovesti o božji milosti (Apd 20,24).

77. Po pravici ljubosumen na svojo popolno podaritev Gospodu naj se duhovnik zna varovati tistih čustvenih nagnjenj, ki rodijo navezanosti, kakršne se ne skladajo najbolj z lučjo in močjo razuma. Zelo se mora paziti pred tem, da bi opravičeval s potrebami duhovnega življenja in apostolata takšna nagnjenja, ki so v resnici polna nevarnosti.

78. Duhovniško življenje terja intenzivno, pristno in trdno duhovno usmerjenost (pietas), tako da bodo služabniki oltarja po Duhu živeli in se po Duhu tudi ravnali (Gal 5,25); takšno življenje zahteva zares možato notranjo in zunanjo krščansko askezo, kakor se spodobi tistim, kateri na poseben način služijo Kristusu in ki so v njem in zaradi njega svoje meso s strastmi in poželenjem vred križali (Gal 5,24) ter zato brez obotavljanja prevzemajo trde in dolgotrajne preskušnje (prim. 1 Kor 9,26-27). Tako bo Kristusov služabnik mogel jasneje razodevati sadove Duha, ki so: »Ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, zdržnost« (Gal 5,22-23).

79. Duhovniško čistost krepi, varuje in brani tudi ves način življenja, okolje in delovanje, ki je lastno božjemu služabniku. Zato je kar najbolj treba gojiti »povezanost v pristrčnem zakramentalnem bratstvu« (D, ki so ga v moči svetega reda deležni vsi duhovniki. Naš Gospod Jezus je učil, kako važna je nova zapoved ljubezni, in je to na čudovit način izpričal, zlasti še s postavitvijo zakramentov sv. evharistije in katoliškega duhovništva (Jn 13,15; 34-35); in prosil je nebeškega Očeta, da bi ljubezen, s katero je Oče njega od vekomaj ljubil, za vedno ostala v njegovih služabnikih in On v njih (Jn 17,26).

80. Med duhovniki naj vlada popolna povezanost. Pogosto naj se povezujejo v molitvi, v vedrem prijateljstvu in z vsakovrstno medsebojno pomočjo. Nikoli ni mogoče duhovnikom dovolj priporočati neke oblike skupnega življenja, kar naj bi vplivalo na vedno globljo prežetost duhovniške službe s Kristusovim bratom. Enako priporočljivo je pogosto shajanje za bratovsko izmenjavo

misli, pobud in izkušenj. Pospeševati je treba tudi združenja, ki pomagajo k rasti v duhovniški svetosti.

81. Duhovniki naj ne pozabijo opozorila drugega vatikanskega cerkvenega zbora (D 8), ki jim kliče v spomin skupno deležnost pri duhovništvu. Tako bodo živo začutili svojo odgovornost za tiste sobrate, ki so v velikih težavah in ki njim podeljeni božji dar izpostavljajo v resno nevarnost. Gorečo ljubezen naj izkazujejo tistim, ki bolj kakor ostali potrebujejo toplino dobrohotnosti, molitve in obzirne, toda učinkovite pomoči, in ki imajo pravico pričakovati neizčrpno ljubezen s strani tistih, ki so in ki morajo biti v najbolj resničnem pomenu besede njihovi prijatelji.

82. Kot nekakšno dopolnilo tega našega pismenega pogovora z vami, častiti bratje v škofovstvu, in z vami, duhovniki in služabniki oltarja, hočemo končno dati pobudo, naj bi vsakdo izmed vas, vsako leto na dan svojega posvečenja obnovil, ali pa naj bi vsi skupaj duhovno združeni na veliki četrtek, veliki dan postavitve mašniškega reda, obnovili svojo nekdanjo popolno, brez pridržkov izvršeno podaritev samega sebe Kristusu. Tako boste v sebi poživili zavest svoje izvolitve za sveto službo in obenem s ponižnostjo in pogumom znova potrdili svojo obljubo Kristusu, da hočete ostati neomajno zvesti njegovi edinstveni ljubezni in podaritvi svoje popolne čistosti (prim. Rim 12,1).

### III. OBJOKOVANJA VREDNA NEZVESTOBA

83. Sedaj pa se s toplo očetovsko ljubeznijo, trepetajočo zaskrbljenostjo in z bolečino v srcu obračamo na tiste nesrečne, a kljub temu še vedno tako ljubljene in drage brate v duhovništvu, ki imajo sicer v svoji duši vtisnjeno neizbrisno znamenje svetega reda (duhovništva), pa so se nesrečno izneverili obveznostim, sprejetim ob duhovniškem posvečenju.

Njihovo objokovanja vredno stanje in iz tega izhajajoče javne in zasebne posledice zbujaajo v marsikom vprašanje, ali ni ravno celibat kriv takšnih tragedij in pohujšanj, ki jih zaradi tega trpi božje

ljudstvo. Toda dejansko za vse to ni nič kriv celibat sam. Tega je namreč krivo nekaj drugega: ali ni bila vselej o pravem času napravljena trdna in modra sodba glede darov duhovniškega kandidata, ali pa se način življenja duhovnikov ni skladal z obveznostmi Bogu popolnoma posvečenega življenja.

84. Cerkev je zelo v skrbih glede žalostne usode teh svojih sinov in ima za potrebno storiti vse, kar je mogoče, da bi preprečila ali pa zacelila rane, ki so jih ji prizadeli njihovi padci. Po zgledu svojih neposrednih prednikov smo odredili, da naj se preiskave vseh spornih zadev, ki se tičejo veljavnosti mašniškega posvečenja raztegnejo tudi na take tehtne razloge, katerih sedanja cerkvena zakonodaja ne predvideva (prim. ZCP, can. 214). Mišljeni so tukaj razlogi, ki dopuščajo utemeljene in upravičene dvome glede polne svobode in odgovornosti duhovniškega kandidata ter glede njegove sposobnosti za duhovništvo. Vse to ima namen oprostiti obveznosti vse tiste, glede katerih bi resno izvedeni sodni postopek pokazal, da res niso sposobni za spolnjevanje takšnih dolžnosti.

### *Dodelitev spregledov*

85. Ti spregledi, ki se včasih podelijo (zelo majhen odstotek jih je v primerjavi z velikim številom notranje trdnih in vrednih duhovnikov), hkrati s pravično skrbjo za duhovni blagor posameznikov tudi dokazujejo skrb Cerkve za to, da bi se postava celibata ohranila in da bi se je vsi njeni duhovniki držali z nezlomljivo zvestobo. Vselej, ko Cerkev tako ravna, občuti veliko bolečino; posebno še pri tistih objokovanja vrednih primerih, ko je treba odpor zoper vredno nošenje prijetnega Kristusovega jarma pripisovati krizam vere ali nravnim zablodelostim in gre torej večkrat za pravo krivdo in povzročitev pohujšanja pri krščanskem ljudstvu.

86. O, če bi ti duhovniki vedeli, koliko bolečine, koliko sramote in koliko dušnega nemira prizadevajo sveti Cerkvi! O, če bi pomislili na veličino in odličnost prevzetih obveznosti in kakšnim nevarnostim za ta in za oni svet se izpostavljajo! Tedaj bi pač bili bolj previdni in

bolj preudarni v svojih sklepih, bolj goreči v molitvi in bi se modreje in pogumneje izogibali duhovnemu in moralnemu zlomu.

87. S posebno pozornostjo se mati Cerkev obrača k primerom tistih še mladih duhovnikov, ki so svojo sveto službo začeli polni velikega navdušenja in gorečnosti, pa so se potem ob vnetem opravljanju mnogoterih duhovniških nalog prikradli v njihovo srce trenutki malodušja in dvomov, navala strasti in usodne lahkomičnosti. Zato Cerkev meni, da je posebno v takih primerih treba vse poskusiti, da bi s toplo spodbudo bila omahujočemu bratu omogočena vrnitev k dušnemu miru in zaupanju, k pokori in obnovitvi prvotne gorečnosti. Le tedaj, če se jasno pokaže, da so brezupni vsi poskusi, kako bi duhovniku pomagali na pravo pot, naj bo nesrečni duhovnik odpuščen iz zaupane mu službe.

88. Če se izkaže, da take osebe sicer ni mogoče znova pridobiti za duhovniško službo, a razodeva iskreno in resno voljo do krščanskega življenja, kakršno se spodobi laiku, tedaj apostolski sedež po skrbni preučitvi vseh okoliščin in v sporazumu s krajevnim ordinarijem ali z redovnim predstojnikom podeli včasih vse zaprosene spreglede, ko pri tem daje prednost ljubezni pred bolečino. Pri podelitvi takih spregledov pa naloži dela pobožnosti in spokornosti, da bi v nesrečnem, toda vedno ljubljene sinu ostalo zdravilno znamenje materinske bolečine Cerkve in da bi se bolj živo spominjal resnice, kako mi vsi potrebujemo božje usmiljenje.

89. Tako strogo in hkrati usmiljeno ravnanje, ki ga vedno navdihujejo pravičnost in resnica in kar največja modrost in preudarnost, bo nedvomno zelo pripomoglo k temu, da se bodo dobri duhovniki utrdili v svojem sklepu glede neomadeževanega in svetega življenja. Obenem pa bo to za duhovniške kandidate opomin, da se bodo pod modrim vodstvom svojih vzgojiteljev in učiteljev bližali oltarju z jasno zavestjo, za kaj gre, s popolno nesebičnostjo ter z gorečim hrepenenjem po tem, da bi bili vedno poslušni navdihom božjih milosti ter volji Kristusa in njegove Cerkve.

90. Ne moremo si kaj, da se ne bi z globoko radostjo zahvalili Gospodu spričo tega, da je nemalo takih, ki so se, žal sicer začasno izneverili svoji dani besedi, a so se nato z ganljivo pripravljenostjo

zatekli k vsem primernim pripomočkom, predvsem k intenzivnemu življenju molitve, ponižnosti, vztrajnega prizadevanja in pogostnega prejemanja zakramenta svete pokore. Na ta način so po milosti Velikega duhovnika našli pravo pot k vrnitvi in so v veliko veselje vseh spet postali njegovi vzorni služabniki.

#### IV. ŠKOFOVO DUHOVNO OČETOVSTVO

91. Naši dragi duhovniki imajo pravico in dolžnost najti pri vas, častiti bratje v škofovski službi, nenadomestljivo in res učinkovito pomoč za lažje in veselejše opravljanje prevzetih dolžnosti. Vi ste jih sprejeli in jih vzgajali za duhovniško službo, vi ste jim položili roke na glavo, z vami so povezani v mašniškem dostojanstvu in po moči zakramenta sv. reda, vaši zastopniki so v občestvu njim izročeni vernikov, z vami so eno po velikodušnem zaupanju, ko vsak po svojem položaju prevzemajo od vas dolžnosti in skrbi (C 28). Ko so si izvolili sveti celibat, so s tem sledili starodavnemu vzgledu vzhodnih in zahodnih škofov. Ta okoliščina utemeljuje nadaljnji nagib za skupnost med škofom in duhovnikom ter nagiblje, da bi se ta skupnost še poglobila.

92. Jezus je pokazal vso svojo ljubezen do apostolov, ko jih je naredil za služabnike svojega fizičnega in svojega skrivnostnega telesa (prim. Jn 13-17). Tudi vi, po katerih je »med verujočimi navzoč Gospod Jezus Kristus, veliki duhovnik« (C 21), veste, da morate največ ljubezni in največ svojega prizadevanja posvečati duhovnikom in duhovniškim kandidatom (D 7). Na noben drug način ne morete tega svojega prepričanja bolje pokazati, kakor s tem, da v zavesti svoje odgovornosti in z iskreno ter neomajno ljubeznijo vodite vzgojo duhovniških pripravnikov in da uporabite vsa sredstva, s katerimi bi duhovnikom pomagali, da ostanejo zvesti svojemu poklicu in svojim dolžnostim.

93. Vaše bratsko in prijateljsko zanimanje in dejanska pomoč naj nekako nadomesti duhovnikovo človeško osamljenost, ki je neredko vzrok za malodušnost in za dejanske skušnjave. Bolj kakor predstoj-



niki in sodniki bodite svojim duhovnikom učitelji, očetje, prijatelji, dobrotljivi, sočutni bratje, pripravljeni na razumevanje, sočutje in pomoč. Na vse načine si prizadevajte, da bo med vami in vam izročeni duhovniki obstajalo medsebojno prijateljstvo in da vam bodo duhovniki popolnoma zaupali. Tak odnos ne odpravlja zakonite pokorščine; nasprotno, še utrjuje jo z dušnopastirsko ljubeznijo: v pokorščini bo več velikodušnosti, več iskrenosti in več zanesljivosti. Globoko prijateljstvo in otroško zaupanje do vas bo duhovnikom omogočalo, da vam bodo pravočasno odkrili svojo notranjost in vam zaupali svoje težave. Prepričani bodo, da bodo našli pri vas vedno razumevanje, da vam bodo lahko zaupali tudi morebitne poraze, ne da bi se tresli pred kaznijo, ampak – kakor se spodobi sinovom – v pričakovanju očetovskega opomina, odpuščanja in pomoči, kar jih bo navdalo z novim pogumom za hojo po nelahki poti.

94. Gotovo ste, častiti bratje, prepričani o tem, kako nekaj važnega in velikega je duhovnikovemu srcu vrniti veselje in navdušenje za sveti poklic, vrniti mu notranji mir in pogum na poti k zveličanju. Tako dejanje prinaša premnogim dušam neprecenljivo korist. Če bi pa kdaj bili prisiljeni uporabiti svojo oblast in primerno strogost zoper redke, ki bi s svojim vedenjem dajali pohujšanje božjemu ljudstvu, ne meneč se za vašo dobroto, tedaj naj bo kljub vsemu namen potrebnih ukrepov poboljšanje teh duhovnikov. Po zgledu Jezusa Kristusa, pastirja in varuha naših duš (Pt 2,25), ne prelomite nalomljenega trsa in ne ugasnite tlečega stenja (Mt 12,20). Celite rane kakor Jezus (prim. Lk 9,11), rešujete, kar je bilo izgubljenega (prim. Mt 18,11), skrbno in ljubeče iščite izgubljeno ovco, da jo privedete nazaj v toplo stajo (prim. Mr 15,4 sl.) in kakor Kristus poizkušajte prav vse, da bi nezvestega prijatelja priklicali nazaj (Mr 22,48).

95. Prepričani smo, častiti bratje, da ne boste ničesar opustili, kar bi moglo pri vaših duhovnikih po vašem učenju in modrosti in po vaši pastirski vnemi pospeševati uresničevanje ideala Bogu posvečenega celibata. Prepričani smo, da nikdar ne boste izgubili izpred oči tistih duhovnikov, ki so zapustili božjo hišo, katera je tudi njihova očetova hiša, pa naj bo izid njihove žalostne dogodivščine kakršenkoli; za vse čase namreč ostanejo vaši sinovi.

## V. VLOGA VERNIKOV

96. Krepostnost duhovnikov je blagor vse Cerkve, je izreden zaklad in čast za Cerkev, je v neprecenljivo spodbudo božjemu ljudstvu. Zato želimo nasloviti ljubečo in vneto spodbudo na vse vernike, svoje sinove in hčere v Kristusu. Naj se tudi ti čutijo odgovorne za krepostno življenje svojih bratov, ki so sprejeli nase poslanstvo, da bi kot duhovniki skrbeli za njihovo zveličanje! Naj molijo in sodelujejo pri prebujanju duhovniških poklicev! Naj s sinovsko vdanostjo in ljubeznijo ter z velikodušnim sodelovanjem pomagajo duhovnikom, katerim je v tako močno notranjo oporo, ako njihova dušnopastirska prizadevanja najdejo pri vernikih velik in topel odmev. Naj te svoje očete v Kristusu hrabrijo, da bi mogli premagovati vsakovrstne težave, s katerimi se srečujejo pri zvestem spolnjevanju njihovih dolžnosti v duhovni blagor vseh ljudi. Naj v duhu vere in krščanske ljubezni skazujejo globoko spoštovanje in spoštljivo zadržanost v odnosu do duhovnika, predvsem z ozirom na to, da je to človek, ki je docela posvečen Kristusu in njegovi Cerkvi.

97. Posebej se obračamo k tistim laikom, ki bolj vneto in globlje iščejo Boga in teže po krščanski popolnosti v življenju sredi sveta. S svojim vdanim in iskrenim prijateljstvom morejo biti duhovnikom v veliko pomoč. Laiki namreč, ki so z ene strani zapleteni v posle časnega življenja, z druge strani pa se trudijo za velikodušnejše in popolnejše uresničenje svoje krstne poklicanosti, morejo marsikdaj biti luč in okrepitev duhovniku, ki v svoji službi Kristusu in Cerkvi pride kdaj v takšen položaj, da bi pokvarjenost tega sveta mogla škodovati neokrnjenosti njegovega poklica.

Tako naj vse božje ljudstvo časti in spoštuje Kristusa v tistih, ki ga zastopajo in o katerih je rekel: »Kdor vas sprejme, mene sprejme; in kdor mene sprejme, sprejme tistega, ki me je poslal« (Mt 10,40). Bogato plačilo je Kristus obljubil tistim, ki na kakršenkoli način izkazujejo ljubezen in oporo njegovim poslancem (Mt 10,42).

## SKLEP

98. Častiti bratje, pastirji božje črede v vseh delih sveta, in vi, ljubljeni duhovniki, naši bratje in sinovi! Končujemo svoje pismo, ki ga v polni ljubezni do Kristusa naslavljamo na vas. Vabimo vas, da z novim zaupanjem in pogumom uprete svoj pogled v ljubečo Jezusovo Mater in Mater Cerkve in jo kličete, naj s svojo mogočno materinsko priprošnjo podpre katoliške duhovnike. Božje ljudstvo občuduje in časti v Mariji pravzor in podobo Kristusove Cerkve v pogledu na vero, ljubezen in popolno zedinjenost s Kristusom. Kot devica in mati naj Marija izprosi Cerkvi, ki tudi ona nosi častni naslov device in matere (C 63 in 64), da bi se mogla vedno ponižno ponašati z zvestobo svojih duhovnikov vzvišenemu daru Kristusovega posvečenega devištva, da bi ta dar vedno bolj sijal in da bi ga vsi ljudje vedno bolj cenili, tako da bo na zemlji vsak dan bolj raslo število tistih, ki spremljajo Jagnje, kamorkoli gre (prim. Raz 14,4).

99. Cerkev glasno izraža svoje zaupanje v Kristusa. Zave-da se sicer, kako vznemirljivo je spričo silnih duhovnih potreb svetovnega prebivalstva pomanjkanje duhovnikov; toda zanaša se na neskončne skrivnostne vire milosti in trdno pričakuje, da bodo duhovne odlike posvečenih Kristusovih služabnikov rodile pomnožitev njihovega števila; pri Bogu je namreč vse mogoče (prim. Mr 10,27; Lk 1,37).

V tem trdnem zaupanju prav vsem podeljujemo svoj apostol-ski blagoslov kot poroštvo nebeških milosti in kot znamenje naše očetovske dobrohotnosti.

V Rimu, pri Svetem Petru, dne 24. junija, na praznik sv. Janeza Krstnika, leta 1967, v petem letu našega papeževanja.

PAPEŽ PAVEL VI.